

Herstelplan voor een bijzonder gebied: Delden en Twickel

Ir. A.H. graaf Schimmelpenninck trad vijftien jaar geleden aan als rentmeester bij landgoed Twickel bij Delden. Hij vertelt over het herstelproces van dit bijzondere gebied, dat afgelopen voorjaar werd heropend voor publiek. “Het park werd keurig beheerd maar was erg dichtgegroeid. Omgewaaide bomen werden vervangen, de jonge bomen kwamen vaak net op een andere plek. Van het oorspronkelijke ontwerp bleef steeds minder over.”

Tekst - Hanneke Jelles

Beeld - 'Ruimtelijk onderzoek naar het herstel van de relatie Delden en Twickel'

Topografische kaart 1847 met Delden en het huis Twickel.

Topografische kaart 2000.

Zicht op Twickel en Delden vanaf N346 bij de weg naar Borne.

Zicht vanaf de Marktstraat op de Deldeneres, oude situatie.

Zicht op Twickel en Delden vanaf N346 bij de weg naar Borne.

Zicht vanaf de Marktstraat op de Deldeneres, nieuwe situatie.

Park gezien vanaf de Hengelose straat, nieuwe situatie.

Albert Schimmelpenninck vroeg de stichting Particuliere Historische Buitenplaatsen (PHB) een beheersplan op te stellen, maar dat zette onvoldoende zoden aan de dijk. In 1998 stak hij in overleg met het bestuur van de Stichting Twickel en met bewoner Christian zu Castell Rüdénhausen zijn licht op bij Carla Oldenburger. Zij noemde een aantal landschapsarchitecten die een project van dit formaat aan moesten kunnen. “Van hen kwam de voor mij indertijd volkomen onbekende Michael van Gessel met een aanpak die ons het meeste aansprak. Hij wilde niet ‘terugrestaureren’ naar een bepaalde periode en daarop fixeren. Zijn aanpak borduurt voort op de werkwijze die hier al eeuwen gangbaar is: bij een nieuw ontwerp wordt zoveel mogelijk het oude in zijn waarde gelaten, daar wordt als het ware een nieuwe laag overheen gelegd.”

Grondig

Er is veel bekend en bewaard, vooral in het eigen archief van Twickel. Van Gessel deed grondig onderzoek. Hij logeerde een tijdlang op Twickel om de situatie op allerlei tijdstippen en bij verschillende weersomstandigheden te beoordelen. Zijn masterplan was in 1999 klaar, maar tot frustratie van alle betrokkenen kwam de financiering eerst niet rond. “De toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft de buitenplaats tot beschermd gebied verklaard. Wij vonden en vinden dat als de overheid iets aanwijst als monument, er ook middelen moeten zijn voor het beheer. Gelukkig schoot na vijf jaar de provincie Overijssel te hulp, door Europese subsidiegelden voor het herstelplan te bestemmen: zo’n 50% van de benodigde 4,5 miljoen euro. Het VSB-fonds heeft zo’n 15% bijgedragen, de rest is uit eigen middelen opgebracht.” Als eerste kon het Huispark aangepakt worden; het zuidelijke deel, vervolgens het noordelijke deel. Waar een visueel accent wenselijk was, werden follies en andere bouwwerken in ere hersteld. Er kwam een landgoedwink. Eind 2008 was de uitvoering gereed; voorjaar 2009 vond de officiële opening plaats. Wat Michael van Gessel betreft was de samenwerking uitstekend. “De mensen van Twickel stellen de vragen goed zonder vooraf het antwoord vast te leggen. Dat maakt hen goede opdrachtgevers.”

Rondweg

Al sinds tientallen jaren wordt het landgoed afgesneden van Delden door een rondweg. Van Gessel: “Die is zo gedimensioneerd dat het een snelweg

kon worden, maar dat is nooit gebeurd. De Provincie Overijssel en de gemeente Hof van Twente dachten mee over mogelijke oplossingen. Dankzij een subsidie op grond van de Regeling Projectsubsidies Belvedere hebben we een ruimtelijk onderzoek kunnen doen.” Schimmelpenninck: “Michael heeft een voorstel gemaakt waarin de weg verzinkt in een soort tunnelbak, zodat het geluid minder storend en het verkeer uit zicht is.” Het plan ligt er sinds 2003, ook hier is de financiering het knelpunt. Van Gessel: “Je hebt het over zo’n 30 miljoen euro. Onbetaalbaar voor Twickel, voor Delden en de provincie. Het moet deel uitmaken van een visie over het hele gebied.” Die visie is geschetst door Bosch Slabbers uit Den Haag. Op 19 maart 2009 hebben de bestuurders van de initiatiefnemende partijen een intentieovereenkomst ondertekend waarmee ze de uitgangspunten en ontwikkelingsprincipes onderschrijven. Nu het geld nog.

Van Gessel: “Zaken als het smaller maken en verdiepen van de weg waardoor het verkeer minder zichtbaar en hoorbaar is, het herstellen van de verbindingen tussen Delden en Twickel, en het visueel laten doorlopen van de parkachtige structuur maken het gebied nog veel aantrekkelijker. Mijn ideaalbeeld is dat de weg genegeerd wordt, ruimtelijk gezien; hij is er, en tegelijk is hij er niet.”

Vrijwel het hele landgoed is toegankelijk. Het kasteelpark, de tuinen en de moestuin kunnen van mei tot oktober bezocht worden. Het kasteel is niet toegankelijk.

Meer informatie: www.twickel.nl.